

30.11.2023

Hyvinvointialuelouden ja –hallinnon neuvottelukunta 5/2023

Aika pe 24.11.2023 klo 13.30 – 16.00

Paikka Teams-etäyhteys

Kutsuttu

Puheenjohtaja

Anna Kaisa-Ikonen, kunta- ja alueministeri, valtiovarainministeriö (x)
(pj klo 13.57 alkaen)

Maija Niskala, ministerin erityisavustaja, valtiovarainministeriö (x)

Varapuheenjohtaja

Juha Majanen, valtiosihteeri kansliapäällikkönä, valtiovarainministeriö (x)
(pj klo 13.30-13.57)

Jäsenet

Susanna Huovinen, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö (x)

Minna-Marja Jokinen, hallitusneuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö (x)

Tanja Rantanen, budjettineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö (x)

Eeva-Riitta Pirhonen, ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Jaana Määttä, erityisasiantuntija, sisäministeriö (x)

Kari Hakari, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Tiina Korhonen, osastopäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö (x)

Anneli Kiljunen, aluehallituksen puheenjohtaja, Etelä-Karjalan hyvinvointialue (x)

Tero Järvinen, hyvinvointialuejohtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue (x)

Sami Sipilä, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Etelä-Savon hyvinvointialue (x)

Camilla Söderström, hallintojohtaja, Itä-Uusimaan hyvinvointialue

Jukka Lindberg, hyvinvointialuejohtaja, Kainuun hyvinvointialue (x)

- Eija Immonen, talousjohtaja, Kainuun hyvinvointialue (x)
- Petrus Kukkonen, rahoitus- ja investointijohtaja, Kanta-Hämeen hyvinvointialue (x)
- Helinä Saarela, talousjohtaja, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue (x)
- Maria Kaisa Aula, aluehallituksen puheenjohtaja, Keski-Suomen hyvinvointialue (x)
- Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja, Keski-Uusimaan hyvinvointialue (x)
- Nina Brask, aluehallituksen puheenjohtaja, Kymenlaakson hyvinvointialue (x)
- Tapani Melaluoto, aluehallituksen puheenjohtaja, Lapin hyvinvointialue (x)
- Markus Syrjänen, konsernipalvelujen johtaja, Länsi-Uusimaan hyvinvointialue (x)
- Juhani Sand, konsernipalvelujen johtaja, Pirkanmaan hyvinvointialue (x)
- Lena Nystrand, talousjohtaja, Pohjanmaan hyvinvointialue (x)
- Ismo Rouvinen, talousjohtaja, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue (x)
- Anu Vuorinen, strategia- ja talousjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue (x)
- Kari Janhonen, talousjohtaja, Pohjois-Savon hyvinvointialue (x)
- Antti Niemi, talousjohtaja, Päijät-Hämeen hyvinvointialue (x)
- Kirsi Varhila, hyvinvointialuejohtaja, Satakunnan hyvinvointialue (x)
- Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen johtaja, Vantaa-Keravan hyvinvointialue (x)
- Laura Saurama, konsernijohtaja, Varsinais-Suomen hyvinvointialue (x)
- Lauri Tanner, hallintojohtaja, HUS-yhtymä (x)
- Daniel Sazonov, apulaispormestari, Helsingin kaupunki (x)
- Pysyvät asiantuntijat*
- Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, muutosjohtaja, valtiovarainministeriö (x)
- Jarkko Levasma, ICT-johtaja, valtiovarainministeriö (x)
- Sihteeristö*
- Noora Heinonen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö (x) pääsihteeri

Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö (x) asiantuntijasihteeri

Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö (x) tekninen sihteeri

Erikseen kutsutut

Kati Jussila, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, asiak kohta 5

Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö, asiak kohta 5

Jenni Jaakkola, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, asiak kohta 5

Roosa Valkama, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö, asiak kohta 5

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus ja osallistujien vahvistaminen

Puheenjohtaja Juha Majanen avasi kokouksen klo 13.30. Todettiin osallistujat.

2. Esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Ensihuomiot hyvinvointialueiden ohjausta koskevien säännösmuutosehdotusten lausuntopalautteesta

Minna-Marja Jokinen esitteli koostetta lausuntopalautteesta. Lausunnot ovat pääsääntöisesti positiivisia ehdotettuja muutoksia kohtaan. Ohjauksen yhteensovittamista ja yhtenäisten toimintatapojen luomista kannatetaan. Lausunnoissa todetaan, että hyvinvointialueiden toiminnallinen ja taloudellinen ohjaus tulisi olla samansuuntaista. Muutosehdotuksia lähtökohtaisesti kannatetaan laajasti, joten jatkovalmistelu voi pohjautua lausunnolla olleisiin ehdotuksiin.

Keskusteltiin muutosehdotuksista, muun muassa niiden suhteesta alueiden itsehallintoon sekä finanssipoliittisen tavoitteen merkittävydestä. Todettiin, että ohjaus, itsehallinto ja perusoikeudet on yhteensovittettava siten, että kaikki kansalaiset saavat riittävän hoidon ja hoivan ja että kansalaisten turvallisuudentunne säilyy. VM:n, STM:n ja SM:n lisäksi myös muiden hyvinvointialueiden toimintaan kytkeytyvien ministeriöiden tehokas koordinaatio suhteessa hyvinvointialueiden ohjaukseen on varmistettava.

5. Ajankohtaista hyvinvointialueiden taloudesta ja rahoituksesta

Juha Majanen alusti hyvinvointialueiden taloudesta. Arviot hyvinvointialueiden kuluvan vuoden alijäämästä ja talouden sopeutustarpeesta ovat nousseet vuoden aikana. Kansliapäällikkö totesi, että uudistuminen alueilla on välttämätöntä, jotta väestön riittävä hoito, hoiva ja muut palvelut voidaan turvata työvoiman saatavuuden ja julkisen talouden heikentyneessä tilanteessa. Valtioneuvostossa on työn alla myös useita uudistuksia, joilla hyvinvointialueiden onnistumista tuetaan. Majanen totesi lisäksi, että VM:llä on alijäämien kattamisvelvoitteen laiminlyönnin takia käynnistyvän arviointimenettelyn käynnistämässä harkintavaltaa, jonka kannalta on olennaista, että alue on määrätietoisesti ja todennettavissa olevin tavoin toteuttanut kaikki sen käytettävissä olevat järkevät toimet taloutensa tasapainottamiseksi ja toimintansa uudistamiseksi.

Roosa Valkama alusti hyvinvointialueiden rahoituksesta ja erityisesti jälkikäteistarkistuksesta. Ensimmäinen arvio vuoden 2025 jälkikäteistarkistuksesta sisältyy keväällä 2024 julkaistaviin vuoden 2025 ennakkollisiin rahoituslaskelmiin. Arvio lasketaan alueiden Valtiokonttorille raportoimien vuoden 2023 tilinpäätösarviotietojen perusteella. Lopullinen vuoden 2025 jälkikäteistarkistus sisältyy syksyllä 2024 julkaistaviin vuoden 2025 rahoituslaskelmiin. Lopullinen jälkikäteistarkistus lasketaan alueiden Valtiokonttorille raportoimien vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella. Jälkikäteistarkistus korjaa kahden vuoden viiveellä hyvinvointialueiden rahoituksen vastaamaan toteutuneita kustannuksia koko maan tasolla. Huom! Vuonna 2026 jälkikäteistarkistus tehdään vuosien 2023 ja 2024 välisen tilikauden tuloksen muutoksen perusteella, sillä vuoden 2026 rahoituksessa on jo vuonna 2025 jälkikäteistarkistuksella tehty lisäys.

Rahoituksen painelaskelma on julkaistu 10.10.2023. Laskelmassa ei ole tehty oletusta jälkikäteistarkistuksesta vuosille 2026-2030. Vuoden 2025 rahoitukseen lisätty jälkikäteistarkistus jää kuitenkin laskelmassa rahoituksen pohjaan jatkovuosille.

Jenni Jaakkola kertoi hyvinvointialueiden rahoitusmallin kehittämisen valmisteluryhmän tehtävistä. Ryhmän toimikausi on 3.11.2023 – 31.12.2026. Valmistelussa käydään säännöllistä vuoropuhelua hyvinvointialueiden kanssa. Tätä varten perustetaan alueiden seurantaryhmä käymään vuoropuhelua valmisteluryhmän kanssa.

Keskusteltiin muun muassa alueiden haastavasta taloustilanteesta, lainsäädännön muutostarpeiden aikajänteestä, rahoituksen jälkikäteistarkistuksesta, alijäämien kattamisvelvollisuudesta sekä rahoitusmallin kehittämisryhmän tehtävistä.

Todettiin, että alueilla tarvitaan uudistamiseen riittävää kunnianhimoa, mutta uudistamisen tavoitteet eivät voi myöskään olla mahdottomia. Alijäämien kattamiskauden muuttamiseksi ei ole valmistelua. Todettiin myös, että rahoituslain 10 § tulkinta jälkikäteistarkistukseen liittyen on voimassaolevan lainsäädännön mukainen, rahoituslain muutos kesällä 2022 on huomioitava tämän osalta. Rahoitusmallin kehittämistä valmistelevan ryhmän tehtävät ovat myös hallitusohjelman mukaisia.

Todettiin myös, että VM ei hyväksy lainanottovaltuuden muutoksen tuottavuusohjelmia, mikäli niissä on tehty arvioita jälkikäteistarkistuksesta vuodelle 2026.

6. Muut esille tulevat asiat

Ei muita asioita.

7. Seuraavan kokouksen ajankohta ke 7.2.2024 klo 14.30 - 17.00

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.52.